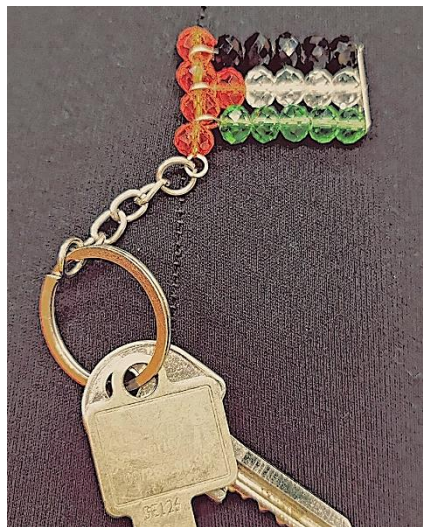

Marwa, 26 jaar, Palestijnse vluchteling uit Libanon.

De Palestijnse diaspora

Ik ben Marwa, een Palestijnse uit een vluchtelingenkamp in Libanon. Mijn overgrootouders zijn gevlucht uit Palestina. Ik ben geregistreerd als asielzoekster bij de UNRWA, United Nations Relief and Works Agency for Palestine Refugees in the Near East. Ik ben staatloos, ik heb noch de Libanese noch de Palestijnse nationaliteit. Ik mag Palestina zelfs niet binnen.

Uitbuiting in Libanon

Een Palestijn in Libanon wordt voortdurend vernederd. Zo mogen we bijvoorbeeld 90 procent van de banen niet uitoefenen. Mijn echtgenoot en ik zijn opgeleid om in een tandheelkundig laboratorium te werken, maar dat mocht niet. Ik heb ook psychologie gestudeerd en wilde graag aan de slag als psychotherapeute, maar ook dat mocht niet. Een Palestijn mag alleen in de bouwsector werken of als boer.

Ik probeerde werk te vinden bij internationale organisaties; het was de enige manier om te vermijden dat de Libanese wet zich zou bemoeien met mijn leven. Maar ook daar werd ik als Palestijnse vaak geweigerd. Voor ik naar een sollicitatiegesprek ging, belde ik voorhand om te vragen of het de moeite waard was om langs te komen. Ik kreeg vaak het antwoord: “Excuses, we aanvaarden geen Palestijnen”. Het maakte niet uit hoe gekwalificeerd je bent. Het maakte mijn leven heel moeilijk. Uiteindelijk werd ik gebeld door een organisatie die niemand anders vond voor een bepaalde functie. Gedwongen door de omstandigheden maakten ze een uitzondering.

Niemand geeft om de Palestijnen, alsof we geen mensen zijn. Je bent een niemand en een niks! Je botst telkens tegen allerlei muren als je iets in je leven wil veranderen. Door ons in vluchtelingenkampen te houden, hield de Libanese autoriteit macht en controle over ons leven.

Er waren vaak conflictsituaties in ons vluchtelingenkamp, ook gewapende conflicten. Een criminele organisatie was er binnengedrongen en begon iedereen te terroriseren. Mijn echtgenoot had een discussie met één van hun leden en we moesten vluchten.

De vlucht naar Europa

Als Palestijn krijg je niet zomaar een visum naar Europa, omdat je zelfs geen paspoort hebt. We moesten dus beroep doen op een mensensmokkelaar. We zijn in Europa geraakt langs een ingewikkelde route via Brazilië en Ecuador. In Ecuador vreesde ik even dat ze ons zouden verplichten daar te blijven of terugsturen naar Libanon, maar gelukkig konden we onze vlucht verderzetten. In de luchthaven in Spanje werden we opgesloten en zeer slecht behandeld en vernederd door de Spaanse politie. Het riep slechte herinneringen bij ons op aan de vernederingen in Libanon.

In België

Toen we in december 2018 toekwamen in België, hebben we meteen internationale bescherming aangevraagd. De medewerkers van het CGVS (Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen) waren vriendelijk en we werden goed behandeld. Niemand die je vernedert, uitscheldt of vreemd aankijkt. Dat was echt een opluchting voor ons. Het verhoor was wel vermoeiend omdat je het verleden moest herbeleven. Het lang wachten op antwoord op onze aanvraag weegt momenteel ook heel zwaar.

Het opvangcentrum

We zijn meer dan twee jaar in het opvangcentrum van Fedasil gebleven. Ik zie het als verloren tijd. Ik had het gevoel dat ik volledig afhankelijk was van het systeem. We hadden geen privacy, iedereen kon plots zomaar je kamer binnenstappen. Als praktiserende moslima draag ik een hoofddoek. Ik moest dus ook in mijn kamer altijd een hoofddoek dragen voor het geval iemand zou binnenkomen.

Ik deelde één kamer met mijn echtgenoot, mijn vader en broer. Dat was niet altijd gemakkelijk, het was moeilijk om iedereen tevreden te stellen. Ik zat vaak tussen mij echtgenoot en mijn vader als bemiddelaar, wat voor een enorme mentale druk zorgde.

We kregen wel heel goede en kwaliteitsvolle medische zorg, ik ben daar echt dankbaar voor. We kregen een budget voor eten en nog wat zakgeld. Ook de medewerkers waren heel vriendelijk en behulpzaam.

Door de lockdown was de situatie wel moeilijker geworden. Het opvangcentrum is afgelegen en moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Wie te laat is heeft pech en moet buiten slapen. Er was ook geen Wi-fi. Ik heb uiteindelijk een SIM-kaart gekocht via het internet.

Ik weet dat je geen luxe moet verwachten in een opvangcentrum, maar ik wil toch graag aangeven dat er wel wat kan verbeterd worden. Bijvoorbeeld de vrijetijdsactiviteiten: ik zou geen kookles aanbieden als vrijetijdsactiviteit want we moesten toch elke dag voor ons zelf koken. Je biedt beter culturele activiteiten die passen bij de doelgroep. Ik had het initiatief genomen om een Palestijnse feest te organiseren en het was een groot succes.

Racisme

Soms voel ik dat mensen me niet graag zien met een hoofddoek, maar ik trek het me niet te hard aan. Er zijn overal goede en slechte mensen. Maar ik kon het echt niet verdragen toen mijn 70- jarige vader heel slecht werd behandeld door een buschauffeur. Op een dag stapte mijn vader op de bus en de chauffeur deed hem opzettelijk vallen. Mijn vader brak enkele ribben en riep om hulp, maar de chauffeur liet hem liggen. We hebben een klacht ingediend, maar de Lijn en de politie zeiden dat de camera op de bus die dag niet werkte.

“OK, maar ze zijn niet allemaal Marwa!”

Als je nieuw bent in een land is er veel te leren en is het belangrijk dat je de juiste informatie krijgt. Mijn echtgenoot en ik wilden meteen zo snel mogelijk aan het werk. Ik kreeg te horen van mijn assistent: “Je zal geen ‘propere’ job vinden, je zoekt best een job als poetsvrouw, ik denk niet dat je iets beters zal vinden”. Hij bedoelde het vast goed en wilde waarschijnlijk mijn verwachtingen wat temperen, maar dat maakte het voor mij heel zwaar. Gelukkig waren we voldoende gemotiveerd en we wilden niet ingaan op negatieve en frustrerende gedachten. We

bleven zoeken en na tien dagen kreeg mijn echtgenoot een contract in een tandheelkundig laboratorium. De assistent was verbaasd maar zeer tevreden.

Ik heb eerst de cursus ‘maatschappelijke oriëntatie’ gevolgd bij het Agentschap Integratie & Inburgering. We kregen veel nuttige informatie en leerden veel bij. Ik was ook erg blij met de cursus Nederlands, omdat ik snel vooruitgang boekte. Op het einde van niveau acht kregen we de opdracht een paar projecten voor te stellen en een presentatie te maken. Mijn idee was: “Door het integratieproces kom je dichtbij de Belg en leer je de Belgische cultuur kennen, waarom zouden we eens niet het omgekeerde doen?”. Ik werkte een voorstel uit waarin een Belg op stap gaat naar een land en de cultuur van het land leert kennen. De lesgeefster was zeer gefrustreerd en zei: “Jullie komen naar ons land en moeten jullie integreren en aanpassen aan onze cultuur”. Daarna had ik nog een onaangename ervaring met dezelfde lesgeefster. Toen we moesten vertellen over onze ambities voor de toekomst, vertelde ik dat ik graag psychotherapeute wilde worden. Haar reactie was: “Maar we hebben in elke straat een psychotherapeute”. Ik antwoorde: “OK, maar ze zijn niet allemaal Marwa!”.

Zodra ik voldoende Nederlands beheerste begon ik werk te zoeken. Het liep niet altijd vlot. Ik kreeg vaak de vraag waarom ik een hoofddoek droeg en werd om die reden soms geweigerd. Via de VDAB vond ik werk bij een tandheelkundig laboratorium waar ik samenwerk met mijn echtgenoot. We zijn heel tevreden met dit werk, maar ik verlang ook naar een uitdaging in de sociale sector. Daarom heb ik niet lang getwijfeld toen ik via mijn assistente bij de VDAB informatie kreeg over het Mind-Spring aanbod bij het CAW.

Ik stelde me kandidaat voor de opleiding tot Mind-Spring trainer en was heel blij toen ik geselecteerd werd. Deze opleiding liet me weer mezelf zijn, de Marwa die ik ken. Ik had mijn roeping gevonden. Door COVID-19 kon ik nog geen Mind-Spring groepen begeleiden, maar ik hoop dat ik binnenkort de kans krijg.

Mijn advies aan de begeleiders van vluchtelingen en asielzoekers

Als sociaal werker kan je het parcours van vluchtelingen beïnvloeden, zowel in positieve als in negatieve zin. Ikzelf heb geluk gehad met mijn redelijk ‘comfortabele’ vluchtroute naar Europa, maar mensen die moeten vluchten via de zee of andere gevaarlijke routes, zijn soms zwaar getraumatiseerd. Ze hebben niet de kracht en de mentale ruimte om nog extra frustraties en vernederingen te incasseren. Ikzelf blijf ondanks alles hoopvol en gemotiveerd dankzij mijn positieve ingesteldheid, maar dat is niet iedereen gegeven. Daarom is de rol van de sociaal werker heel belangrijk. Geef vluchtelingen objectieve informatie en baseer je niet op je eerdere ervaringen, want elke vluchteling is uniek. Als het voor iemand niet lukt, betekent dat niet dat het ook voor de volgende niet zal lukken. Het is zo belangrijk dat iemand in jou gelooft en je steunt.

Mijn kracht

Ik ben positief ingesteld en optimistisch, waardoor ik veel kan verdragen. Ik hou mezelf altijd voor: “Deze situatie is tijdelijk, een soort overgangsfase naar iets beters. Dit zal wel passeren”. Toen het moeilijk was in het opvangcentrum heb ik mezelf overtuigd dat ik deze periode moest benutten om de taal te leren zodat ik makkelijker werk zou vinden. Wat me nu helpt is het feit dat ik aan het werk ben. Dat ik voor mezelf kan zorgen en onafhankelijk ben van het systeem, geeft me veel positieve energie. Ik heb ook geluk dat ik altijd op mijn echtgenoot kan rekenen.

Ondanks alle moeilijkheden ondersteunt hij me enorm en helpt me op alle vlakken. We doen alles samen.

Omdat ik en mijn echtgenoot werk hadden, moesten we het opvangcentrum verlaten. Dit was niet gemakkelijk omdat we nog steeds geen antwoord hebben van het CGVS. Onze procedure loopt nog en de onzekerheid weegt heel zwaar op dit moment. Anderzijds zijn we heel blij dat we eindelijk privacy en een eigen nest hebben gevonden. De zoektocht naar een woning was ook een heel grote uitdaging, maar doordat we werk hebben en de taal beheersen is het ons gelukt.

Mijn droom

Ik hoop dat we een positief antwoord krijgen van het CGVS, ik zal nooit terugkeren naar Libanon. Ik zou heel graag in de toekomst als klinisch psychologe willen werken. Waarschijnlijk zal ik hiervoor moeten gaan studeren, maar ik ben er klaar voor!